

SPRAWCY PRZESTĘPSTW KORUPCYJNYCH – KILKA UWAG WYNIKAJĄCYCH Z ANALIZY POSTĘPOWAŃ SĄDOWYCH

Perpetrators of corruption offenses – several comments resulting from the analysis of court proceedings

Korupcja jest jednym z najpoważniejszych przestępstw, którego skutki są niezwykle szkodliwe dla gospodarki, polityki oraz życia społecznego, przez co zagrażają poczuciu legalności działania organów państwowych oraz prowadzą do utraty zaufania obywateli do państwa i wiary w równość wobec prawa. Do badań określających poziom postrzegania korupcji przez obywateli należy Indeks Percepcji Korupcji (IPK), który kompiluje wyniki z wielu sondaży, stworzonych na zlecenie Transparency International. W roku 2017 badania przeprowadzono łącznie w 180 krajach, Polska zajęła w rankingu 36 pozycję, uzyskując 60 punktów, co stanowi spadek o dwa miejsca w odniesieniu do roku 2016¹.

Narastający problem korupcji wymaga podjęcia skutecznych działań w zakresie zwalczania tego rodzaju patologii. Jest to zadanie trudne, gdyż cechami charakterystycznymi przestępstw korupcyjnych są porozumienie pomiędzy sprawcami – udzielającym korzyści lub jej obietnicy i ją przyjmującym – jak również ich współdziałanie oraz najczęściej brak jakiegokolwiek interesu w ujawnieniu popełnionego przestępstwa.

Określenie profilu osób popełniających przestępstwa korupcyjne, zarówno w formie czynnej, jak i biernej, pozwala na wskazanie obszarów życia publicznego narażonych na tego rodzaju patologie. Niezwykle ciekawa jest również analiza informacji dotyczących sytuacji sprawców przestępstw korupcyjnych w toku postępowania karnego, w szczególności danych dotyczących rodzaju zastosowanych wobec nich środków zapobiegawczych oraz rodzaju i wysokości orzeczonych kar.

Metodą badawczą pozwalającą na uzyskanie powyższych informacji jest analiza akt spraw sądowych. Tego rodzaju materiał badawczy pozwala na uzyskanie precyzyjnych danych w zakresie cech osób popełniających przestępstwa

---

¹ <https://www.transparency.org> [dostęp: 15.10.2019].

korupcyjne. Badania akt umożliwiają określenie profilu sprawców przestępstw korupcyjnych przez wskazanie takich cech jak płeć, wiek, wykształcenie czy uprzednia karalność, a także charakterystykę rodzajów pełnionych przez nich funkcji publicznych. Ma to szczególne znaczenie w kwestii określenia obszarów życia publicznego w najwyższym stopniu zagrożonych przestępczością korupcyjną.

Badaniu własnemu poddano akta wszystkich udostępnionych spraw sądowych prawomocnie zakończonych w latach 2000–2014 w sądach rejonowych znajdujących się w obszarze właściwości miejscowej Sądu Okręgowego w Gdańsku². Łącznie badaniu poddano akta 474 spraw dotyczących 575 osób, z których wyroki skazujące i warunkowo umarzające postępowanie wydano wobec 563 osób. Taki dobór materiału badawczego umożliwił uzyskanie reprezentatywnej próby. Analiza materiałów pochodzących z różnych sądów rejonowych dodatkowo sprzyjała obiektywizmowi badań.

W pierwszej kolejności określono liczbę poszczególnych rodzajów przestępstw korupcyjnych objętych materiałem badawczym. Akta analizowanych postępowań dotyczyły 99 sprawców, którzy popełnili przestępstwa z art. 228 k.k., 418 sprawców skazanych z art. 229 k.k., łącznie 44 osób skazanych z art. 230 k.k. i art. 230a k.k. oraz 2 skazanych na podstawie art. 296a k.k. W materiale badawczym nie odnotowano skazań z art. 296b k.k., ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych.

Powyższe dane wskazują na znaczną przewagę liczby sprawców, którzy popełnili przestępstwo przekupstwa. Taka proporcja pomiędzy liczbą sprawców poszczególnych rodzajów przestępstw korupcyjnych widoczna jest również w danych statystycznych Ministerstwa Sprawiedliwości. Z uzyskanych informacji wynika, iż w 2017 r. skazano łącznie 241 436 osób, z czego sprawcy przestępstw korupcyjnych stanowią 0,6%. Według uzyskanych informacji w 2017 r. na podstawie art. 228 k.k. skazano 294 osoby, z art. 229 k.k. 1015 osób, za przestępstwa płatnej protekcji odpowiedziało 166 osób, z art. 250a k.k. skazano 15 osób, art. 296a k.k. był podstawą skazania 19 osób, art. 296b k.k. zaś – 27 osób³. Na podstawie art. 46 ust. 1 ustawy o sporcie skazano 1 osobę. Nie odnotowano skazań na podstawie przepisów ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyro-

² Badaniu podlegały akta spraw dotyczących czynów z art. 228, 229, 230, 230a, 250a, 296a oraz 296b k.k., ustawy o sporcie (Dz.U. z 2018 r., poz. 1263, tekst jednolity) oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1844, tekst jednolity).

³ Dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

bów medycznych. Zatem zarówno wyniki badań aktowych, jak i dane Ministerstwa Sprawiedliwości wskazują na znaczną przewagę skazań za przestępstwa przekupstwa w stosunku do pozostałych rodzajów przestępstw korupcyjnych.

Niezwykle ciekawą kwestią jest wynik analizy poszczególnych typów przestępstw korupcyjnych objętych materiałem badawczym.

Jeśli chodzi o przestępstwo sprzedajności, badania aktowe wskazały, iż ponad 82% skazanych to sprawcy przestępstwa typu podstawowego (32 osoby) i kwalifikowanego, polegającego na tym, że w związku z pełnieniem funkcji publicznej przyjęli korzyść majątkową lub osobistą w zamian za zachowanie stanowiące naruszenie przepisów prawa (50 osób). Na podstawie art. 228 § 2 k.k., a więc za czyn uznany za wypadek mniejszej wagi, skazano 2 osoby, natomiast na podstawie art. 228 § 4 k.k. łącznie 7 osób.

Wśród skazanych za przestępstwa przekupstwa (art. 229 k.k.) zdecydowaną większość (340 osób) stanowią osoby skazane za typ kwalifikowany tego przestępstwa, polegający na uzależnieniu wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści bądź na jej żądaniu (art. 229 § 3 k.k.). Za przestępstwo popełnione w typie podstawowym (art. 229 § 1 k.k.) skazano 54 osoby, za typ uprzywilejowany zaś, przewidziany w art. 229 § 2 k.k. – 24 osoby. Dodatkowo analiza spraw poddanych badaniu prowadzi do wniosku, iż zachowanie ponad 90% sprawców przestępstw z art. 229 k.k. związane było z chęcią skłonienia funkcjonariuszy do naruszenia przepisów prawa polegającego na odstąpieniu od realizacji czynności służbowych, wykonywanych w związku z uprzednio popełnionymi przez tych sprawców przestępstwami lub wykroczeniami, albo w celu wpłynięcia na realizowane przez funkcjonariuszy inne czynności procesowe lub techniczne. Przy czym ponad 78% sprawców stanowiły osoby, wobec których funkcjonariusze realizowali czynności służbowe, związane z popełnionym wcześniej wykroczeniem lub przestępstwem z art. 178a k.k., tj. prowadzeniem pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego.

W tym miejscu warto wskazać, że z analizy postępowań sądowych wynika, iż prokuratorzy i sądy nie przyjmują wobec sprawców jednolitej kwalifikacji w ocenie zachowań polegających na złożeniu propozycji korupcyjnej związanej z chęcią uniknięcia odpowiedzialności za popełnione uprzednio wykroczenie, przyjmując przy jednakowym stanie faktycznym kwalifikację z art. 229 § 1 k.k. lub art. 229 § 3 k.k. Podkreślić należy, iż odstąpienie funkcjonariuszy Policji od wystawienia mandatu karnego nie stanowi naruszenia prawa, w rozumieniu art. 229 § 3 k.k., o ile sprawca działał w celu skłonienia funkcjonariuszy do odstąpienia od wystawienia mandatu karnego i zastosowania poucze-

nia, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia lub zastosowania innych środków oddziaływania wychowawczego, zgodnie z art. 41 k.w. Jeśli jednak sprawca udzielił funkcjonariuszom korzyści majątkowej w celu uniknięcia jakiegokolwiek odpowiedzialności za wykroczenie, czyli za działanie, które nie pozostaje w ich sferze uprawnień, działa w celu skłonienia funkcjonariuszy do naruszenia przepisów prawa, a jego zachowanie wyczerpuje znamiona art. 229 § 3 k.k.

W materiale poddanym analizie wszystkie sprawy dotyczące przestępstw płatnej protekcji dotyczyły typów podstawowych tego przestępstwa – zarówno strony czynnej, jak i biernej, skazania z art. 296a k.k. zaś nastąpiły na podstawie typu kwalifikowanego, polegającego na wyrządzeniu przez sprawców znacznej szkody majątkowej (art. 296a § 1 i § 4 k.k.).

Powyżej przedstawiono ilościowe ujęcie poszczególnych rodzajów i typów przestępstw korupcyjnych, z którego wynika znaczna przewaga liczby popełnianych przestępstw przekupstwa w typie kwalifikowanym, polegającym na uzależnieniu wykonania czynności służbowej od otrzymania korzyści bądź na jej żądaniu (art. 229 § 3 k.k.). Ponad 60% wszystkich sprawców objętych materiałem badawczym popełniło ten typ przestępstwa. Według danych uzyskanych z Ministerstwa Sprawiedliwości niemal 50% osób skazanych za przestępstwa korupcyjne w 2017 r. to właśnie sprawcy czynów z art. 229 § 3 k.k.

Podczas badań aktowych uwzględniono również cechy indywidualne sprawców wskazanych wyżej przestępstw, takie jak płeć, wiek, wykształcenie czy uprzednia karalność.

W sprawach poddanych analizie udział kobiet wyniósł 8,7%. W badanych sprawach skazano 8 kobiet za przestępstwa sprzedajności, 29 za przekupstwo oraz łącznie 12 kobiet za przestępstwa płatnej protekcji. Sprawcy przestępstw w chwili popełnienia czynu byli w wieku od 17 do 80 lat. Sprawcy w wieku poniżej 20 lat stanowią 3,3% osób skazanych. Grupa 57,6% skazanych znajdowała się w wieku pomiędzy 21 i 40 rokiem życia. Zatem ponad 60% osób w chwili popełnienia czynu korupcyjnego było w wieku do 40 lat. Od 41 do 60 lat miało 36,9% skazanych.

Natomiast analiza wieku sprawców z uwzględnieniem rodzaju popełnionego przez nich czynu wskazuje, iż przestępstwa sprzedajności popełniały osoby w wieku od 21 do 60 lat. W tej grupie ponad 70,71% osób znajdowało się w wieku pomiędzy 31 i 50 rokiem życia. Tym samym wiek sprawców popełniających czyny z art. 228 k.k. zbiegał się z okresem największej aktywności zawodowej, a ściślej okresem pełnienia funkcji publicznych. Natomiast ponad 60% sprawców przestępstw przekupstwa znajdowało się w wieku pomiędzy 17 i 40 rokiem życia. Przestępstwa płatnej protekcji dopuszczały się osoby w wieku od 21 do 70 lat. Wszyscy sprawcy przestępstw z art. 296a k.k. oraz

niemal 35% sprawców przestępstw płatnej protekcji znajdowało się w wieku między 31 a 40 lat.

Kolejną analizowaną podczas badań aktowych cechą sprawców przestępstw było ich wykształcenie. Wykształceniem wyższym legitymowało się 11,4% osób, średnim 39,6% osób, zawodowym 35,2%, podstawowym zaś 13,8% skazanych. Indywidualny charakter przestępstwa sprzedajności, którego sprawcy w chwili popełnienia czynu pełnią funkcję publiczną, determinuje rodzaj wykształcenia tych osób. Sprawcy czynów z art. 228 k.k. w 28,3% legitymowali się wykształceniem wyższym, 65,7% – średnim, 4% zawodowym i 2% podstawowym. W przypadku przestępstw przekupstwa odnotowano 7,2% sprawców z wykształceniem wyższym, 32,5% z wykształceniem średnim, 43,3% – zawodowym oraz 17% podstawowym. Przestępstwa płatnej protekcji popełniały osoby legitymujące się wykształceniem wyższym – 11,4%, średnim – 47,7%, zawodowym – 29,5% i podstawowym – 11,4%. Przestępstw z art. 296a k.k. dopuściły się osoby z wyższym i średnim wykształceniem.

Analiza danych w zakresie uprzedniej karalności sprawców przestępstw korupcyjnych, szczególnie osób pełniących funkcje publiczne, jest istotna z punktu widzenia polityki antykorupcyjnej. Analiza akt postępowań karnych wykonana została w celu oceny zachowania sprawców przestępstw korupcyjnych w kontekście uprzedniego poszanowania przez nich porządku prawnego.

Udział osób karanych przed popełnieniem przestępstwa korupcyjnego wynosi 19%. Szczegółowa analiza w tym zakresie wskazuje, że 5% skazanych za przestępstwo z art. 228 k.k. było uprzednio karanych. Zatem osoby te pełniły funkcje publiczne mimo uprzedniej karalności, a następnie wykorzystały pełnione funkcje do popełnienia przestępstwa korupcyjnego. Powierzenie osobom uprzednio karanim stanowisk związanych z pełnieniem funkcji publicznych nie jest optymalnym rozwiązaniem. Wyniki badań skłaniają do wniosku *de lege lata* w zakresie zakazu pełnienia funkcji publicznych przez osoby uprzednio karane za popełnienie przestępstw umyślnych.

Stworzenie skutecznej polityki antykorupcyjnej wymaga wytypowania zagrożonych korupcją obszarów życia społecznego. W tym celu dokonano analizy postępowań sądowych pod kątem rodzaju funkcji publicznych pełnionych przez osoby skazane za popełnienie przestępstwa łapownictwa biernego oraz osoby, wobec których skazani za łapownictwo czynne kierowali obietnice udzielenia korzyści lub ich udzielali. Badania oparto na analizie spraw sądowych, w toku których wydano wyroki skazujące z art. 228 i 229 k.k. Łącznie przeanalizowano w tym zakresie materiały postępowań dotyczących 517 skazanych.

Z analizy danych uzyskanych w toku badania wynika, że w 79% przypadków sprawcy przestępstw łapownictwa czynnego kierowali propozycje korupcyjne wobec funkcjonariuszy Policji. W 6% spraw propozycje takie skierowane zostały wobec lekarzy, 3% dotyczyło strażników miejskich, po 2% – urzędników samorządowych i przedstawicieli Państwowej Inspekcji Handlowej oraz po 1% – egzaminatorów Wojewódzkich Ośrodków Ruchu Drogowego oraz celników. W analizowanych sprawach pojawiły się również przypadki kierowania propozycji korupcyjnych wobec sędziego, biegłego, przedstawiciela Narodowego Funduszu Zdrowia, funkcjonariusza Straży Więziennej, funkcjonariusza Straży Granicznej oraz strażnika leśnego.

Jak wskazano wcześniej, analiza postępowań sądowych wykazała, iż szczególnie narażeni na propozycje korupcyjne są funkcjonariusze realizujący czynności związane z ujawnianiem przestępstw oraz wykroczeń.

Analiza badań w zakresie rodzaju funkcji publicznych pełnionych przez osoby skazane na podstawie art. 228 k.k. wskazuje, że 40% skazanych było funkcjonariuszami Policji, 14% – funkcjonariuszami Służby Celnej, 19% lekarzami, 9% skazań dotyczyło urzędników samorządowych, 3% – leśniczych, 6% – diagnostów stacji kontroli pojazdów, 2% – przedstawicieli Państwowej Inspekcji Handlowej oraz funkcjonariuszy Straży Ochrony Kolei oraz po 1% – inspektorów kontroli skarbowej, funkcjonariuszy Straży Granicznej i funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Porównanie rodzajów funkcji publicznych pełnionych przez osoby skazane z art. 228 k.k. oraz przez osoby, wobec których kierowane były propozycje korupcyjne przez sprawców przestępstw z art. 229 k.k. wskazuje, że katalogi w zasadzie są identyczne. Oznacza to, że grupami zawodowymi najbardziej narażonymi na korupcję są funkcjonariusze Policji i innych służb, a także lekarze i urzędnicy samorządowi. Elementem wspólnym dla wszystkich wskazanych wyżej grup zawodowych jest możliwość samodzielnego podejmowania decyzji w zakresie dotyczącym praw obywateli.

Ważną kwestią jest również sytuacja sprawców przestępstw korupcyjnych w toku postępowania karnego. W toku badań dokonano analizy akt spraw sądowych pod kątem rodzaju zastosowanych wobec nich środków zapobiegawczych.

Zgodnie z art. 249 k.p.k. środki zapobiegawcze można stosować w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, a wyjątkowo także w celu zapobiegnięcia popełnieniu przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa, wyłącznie wówczas, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że podejrzany lub oskarżony popełnił przestępstwo.

Wyniki analizy akt postępowań sądowych w tym zakresie wskazują, iż środki zapobiegawcze zastosowano wobec 249 osób, co stanowi 44,2% wszystkich skazanych objętych badaniem. Zatem w większości spraw organy prowadzące postępowanie nie zdecydowały się na stosowanie tego rodzaju środków. W analizowanych sprawach wyłącznie wobec jednej osoby zastosowano środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo nakazania powstrzymania się od określonej działalności. Środek ten został zastosowany w sprawie, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w Gdyni pod sygnaturą akt IX K 310/09 i dotyczyła przyjęcia korzyści majątkowych przez funkcjonariusza Urzędu Celnego w zamian za naruszenie przepisów prawa polegające na nierzetelnym przeprowadzeniu odpraw celnych, tj. czynów z art. 228 § 3 k.k.

Podkreślić należy, iż zastosowanie tego rodzaju środka zapobiegawczego w przypadku sprawców przestępstw korupcyjnych może pozwolić na efektywne przeprowadzenie czynności dowodowych i zapobieżenie popełnieniu kolejnych przestępstw z wykorzystaniem pełnionej funkcji publicznej.

Zgodnie z art. 53 § 1 k.k. sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Przestępstwa korupcyjne zagrożone są karą pozbawienia wolności, w wymiarze uzależnionym od rodzaju i typu przestępstwa.

Badaniem objęto rodzaj orzekanych kar oraz ich wymiar w stosunku do sprawców przestępstw korupcyjnych. Wobec 29 osób sąd warunkowo umorzył postępowanie karne, natomiast 4 osobom wymierzono karę grzywny. Wobec 25 sprawców sąd wydał wyrok, wymierzając bezwzględną karę pozbawienia wolności, pozostałym 529 skazanym zaś wymierzył karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Analiza wyroków wydanych w sprawach dotyczących sprawców przestępstw korupcyjnych wskazuje, iż kara pozbawienia wolności została orzeczona łącznie wobec 554 osób. Ponad 8% osób skazanych zostało na karę pozbawienia wolności wymiarze poniżej 1 roku. W tej kategorii ponad 73% stanowią sprawcy przestępstw przekupstwa⁴. Wymiar kar pozbawienia wolności orzeczonych przez sąd wobec 74% sprawców mieści się w granicy od 1 roku do 1 roku i 6 miesięcy. W tej grupie ponad 73% sprawców stanowią osoby skazane za przestępstwo z art. 229 § 3 k.k. Natomiast 9% osób sąd wymierzył karę pozbawienia wolności w granicach od

⁴ Art. 229 § 1 k.k. – 22 skazanych, art. 229 § 2 k.k. – 2 skazanych, art. 229 § 3 k.k. – 12 skazanych.

1 roku i 7 miesięcy do 2 lat, w tym 53% stanowią osoby skazane za przestępstwa z art. 228 k.k. Karę powyżej 2 lat pozbawienia wolności wymierzono łącznie 10 osobom – siedmiu skazanym na podstawie art. 228 k.k., jednemu skazanemu za przestępstwo z art. 229 k.k. oraz dwóm z art. 230 k.k.

Podsumowując, wskazać należy, iż określenie najczęściej popełnianych rodzajów i typów przestępstw korupcyjnych, a także wskazanie charakterystyki osób popełniających tego rodzaju przestępstwa, z uwzględnieniem pełnionych przez nie funkcji publicznych, pozwala na precyzyjne określenie obszarów życia publicznego w najwyższym stopniu zagrożonych korupcją. Z badań aktowych wynika, iż grupami zawodowymi najbardziej narażonymi na korupcję są funkcjonariusze Policji i innych służb, a także lekarze i urzędnicy samorządowi. Przedstawiciele wskazanych zawodów występowali w sprawach poddanych badaniu zarówno jako osoby popełniające przestępstwa, jak i osoby, wobec których kierowane były propozycje korupcyjne. Najważniejszą cechą łączącą tę grupy zawodowe jest możliwość wpływania na prawa i obowiązki obywateli.

Niezwykle ciekawe wnioski wypływają również z analizy zastosowanych środków zapobiegawczych. Wyłącznie w jednym przypadku zastosowano środek zapobiegawczy wymieniony w art. 276 k.p.k., polegający na zawieszeniu oskarżonego w czynnościach służbowych lub w wykonywaniu zawodu albo nakazaniu powstrzymania się od określonej działalności lub od prowadzenia określonego rodzaju pojazdów, lub zakazie ubiegania się o zamówienia publiczne na czas trwania postępowania. W przypadku przestępstw korupcyjnych, w których podmiotem są osoby pełniące funkcję publiczną, zastosowanie tego rodzaju środka zapobiegawczego, polegającego na zawieszeniu w czynnościach służbowych, może być konieczne dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Ponadto wyniki analizy akt spraw sądowych wskazują, iż 5% skazanych za przestępstwo z art. 228 k.k. było uprzednio karanych. Są to osoby, które mimo uprzedniej karalności wykorzystały pełnioną funkcję publiczną do popełnienia kolejnego przestępstwa. Skłania to do wniosku *de lege lata* w zakresie zakazu pełnienia funkcji publicznych przez osoby uprzednio karane za popełnienie przestępstw umyślnych.

Streszczenie

Wdrożenie skutecznej polityki antykorupcyjnej wymaga przede wszystkim określenia obszarów życia publicznego narażonych na tego rodzaju patologie. W artykule omówiono wyniki badań akt spraw sądowych, dotyczących korupcji, w zakresie liczby i rodzaju popełnionych przestępstw, profilu osób popełniających tego rodzaju przestępstwa, a także dokonano analizy informacji o sytuacji sprawców przestępstw korupcyjnych w toku postępo-

wania karnego, w szczególności danych dotyczących rodzaju zastosowanych wobec nich środków zapobiegawczych oraz rodzaju i wysokości orzekanych kar.

Słowa kluczowe: korupcja, badania aktowe, profil sprawcy, środki zapobiegawcze, wymiar kary

Summary

Effective anti-corruption policy first of all requires defining areas of public life exposed to such pathologies. This article discusses the results of investigations into the corruption cases in the number and type of crimes committed, the profile of persons committing such crimes, and analysis of information on the perpetrators of corruption offenses in the course of criminal proceedings, in particular data on the type applied to them preventive measures and the type and amount of penalties imposed.

Keywords: corruption, case studies, profile of the perpetrator, preventive measures, penalty